

อ่านหนังสือเล่มเล็ก ชุดธรรมะใกล้มือ ลำดับที่ ๒ ปี ๒๕๕๖ เรื่อง ความเป็นไปของจิต แล้วสะดุดใจเรื่องการเรียนรู้ที่แท้ในการตีความของท่านพุทธทาส

ท่านบอกว่า (หน้า ๕) “ทีนี้สำหรับผมเองผู้พูดนี้ ก็มิใช่น้อยที่พูดไปตามบันทึก ยิ่งสมัยก่อนๆ โน้นแล้วก็นั่นรู้เรื่องจิตของตนเองน้อยมาก ฉะนั้นมันจึงพูดไปตามที่ได้ยินได้ฟัง ได้เล่าได้เรียนมา เคยเป็นครูสอนนักเรียน มันก็สอนตามที่จำได้และตามที่เข้าใจ ที่สรุปออกมาจากความรู้ตามที่จำได้ ต่อมาเมื่อได้เปลี่ยนไอ้ความรู้ตามที่จำได้ ให้มาเป็นการปฏิบัติตามที่จะทำได้ มันก็เกิดความรู้ธรรมะจากพฤติของจิต ก่อนโน้นมีแต่ความรู้ที่มาจากการเล่น การจำ การคิดคำนวณแม้การคิดคำนวณนี้ไม่ใช่เรื่องที่ออกมาโดยตรงจากไอ้พฤติในจิต ต่อเมื่อมาทำการปฏิบัติ มันจึงเกิดความรู้สึกโดยตรงออกมาจากความรู้สึกของจิต เมื่อมันมีความรู้สึกที่ถูกต้อง เข้ารูปเข้ารอยกันดี มันก็มีความเห็นแจ้ง แต่ก็มันน้อยเต็มที ที่ผมพูดไปตั้งมากมายนั้น มันก็มีส่วนที่พูดไปโดยความรู้สึกภายในจิต ”

ท่านสรุปว่า “เรามีความรู้ แล้วเรามีความรู้สึก แล้วเรามีความเห็นแจ้ง” ซึ่งผมตีความว่านี่คือการเรียนรู้ ๓ ระดับ

๑. เรียนจากการได้รับถ่ายทอดต่อกันมาได้ความรู้

๒. เรียนจากการประพฤติปฏิบัติด้วยตนเองได้ความรู้สึก

๓. หลังจากได้ประพฤติปฏิบัติด้วยตนเองเกิดความรู้สึกจากสัมผัสตรงและมีการไตร่ตรองทบทวนด้วยตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นจนถึงจุดหนึ่งได้ความรู้แจ้งแทงตลอด (e

nlightening)ข้อ ๓ นี้ผมขยายความเองและเชื่อมไปสู่สภาพของการเรียนรู้ที่สมัยใหม่เรียกว่า mastery learning - เรียนแล้วรู้จริง

โปรดสังเกตว่าความรู้ที่ได้รับจากการอ่านหรือรับถ่ายทอดต่อกันมาเป็นความรู้แบบผิวเผินยังไม่ถึงรู้จริงต้องเอาความรู้นั้นไปปฏิบัติก็จะรู้สึกได้ด้วยตนเองแต่ก็ยังไม่ถึงกับรู้จริงจะรู้จริงต้องปฏิบัติแล้วโยนโสมนัสการคือไตร่ตรองทบทวน

ผมตีความอย่างนี้ถูกหรือผิดก็ไม่ทราบ

วิจารณ์ พานิช

๒๖ พ.ค. ๕๖

คัดลอกจาก <http://www.gotoknow.org/posts/540666>